

Til	Finansdepartementet
Fra	NHO
Kopi	
Dato	24. april 2020
Sak	Kompensasjonsordningen – innspill til evaluering og vurdering av justeringer

NHO har et overordnet mål om at ingen sunne bedrifter skal gå over ende pga. koronaviruset. Regjeringens kompensasjonsordning lansert 18. april 2020 er et av de tiltakene som vil bidra til dette. Ordningen fremstår overordnet sett som god og hensiktsmessig, og vi støtter fullt ut dens grunnprinsipper og innretning, slik dette ble presentert i Prop S 67, og i detalj i Prop. 70 LS og vedtatt i Stortinget jfr. Innst. 232 L.

Vi vil først understreke at slik situasjonen nå er, er det krevende å se at vi nærmer oss en normalsituasjon allerede fra og med juni. I tillegg er det uansett grunn til å vente at omsetningen for mange næringer vil bruke lang tid på å komme tilbake til normalen. FHI har gitt uttrykk for at smittevern hensyn vil prege samfunnet vårt i lang tid. Bedriftene trenger forutsigbarhet. Derfor bør det **snart varsles at ordningen forlenges**, eventuelt med løpende justeringer iht. utviklingen i smittespredning og smitteverntiltak. Ut over dette, er våre viktigste innspill at:

- Egenandelen på 10.000 kr. for de ikke-myndighetspålagt nedstengte bør fjernes.
- Avkortningen for støttebeløp over 30 mill. kr. bør fjernes.
- Myndighetspålagte og ikke-myndighetspålagte nedstengte virksomheter bør likebehandles.
- De særskilte utfordringene for sesongbaserte virksomheter bør løses.

Vi viser til våre tidligere innspill og dialog ifm. utarbeidelse av ordningen. Basert på disse og tilbakemeldinger fra våre medlemmer i etterkant av ordningens lansering, utdyper vi i det følgende ovennevnte og øvrige innspill til aktuelle justeringer av ordningen. Vi ser frem til en fortsatt god dialog i arbeidet.

Om små bedrifter – egenandel

For virksomheter som ikke er lovpålagt nedstengte, har kompensasjonsordningen i realiteten tre egenandeler – justeringsfaktoren, minstebeløpet på 5000 kroner i månedlig utbetaling, og de 10,000 kronene som trekkes fra de faste kostnadene. De to siste utelukker mange små selskaper fra å få støtte.

Egenandelen på 10,000 bør derfor fjernes, med tilbakedatert virkning fra ordningens oppstart. Eventuelt kan justeringsfaktoren tilpasses, slik at samlet utbetalingsbeløp ikke påvirkes av fjerningen. Dette er en endring som etter vårt skjønn ikke innebærer vesentlig endring i den tekniske løsningen, og som derfor bør kunne gjennomføres umiddelbart.

Om store bedrifter, konsern- og kjedeforhold

Store bedrifter/konsern som samlet har krav på mer enn 30 mill. kr./mnd. i støtte søker samlet, og likebehandles slik sett uavhengig av organisering. Disse vil kunne få opptil 80 mill. kr./mnd. i støtte.

Likebehandlingen gjelder imidlertid bare for selskaper/konserner som har krav på mer enn 30 mill. kr. i støtte. Selskaper som har krav på mindre støtte enn 30 mill. kr. vil kunne søke separat selv om de er en del av et større konsern. Selv om fullstendig eierforhold skal oppgis, ser de ut til å bli behandlet forskjellig fra like store selskaper der ulike virksomheter er organisert som avdelinger. Mens et selvstendig AS (datterselskap i konsern) vil få regnet sitt omsetningsfall separat, vil tilsvarende virksomhet organisert som en avdeling få utlignet sitt omsetningsfall mot andre avdelingens omsetning. Slik ulikebehandling gir en betydelig fordel for virksomheter som har opprettet separate juridiske enheter for ulike forretningsområder. Dette virker konkurransevridende.

For store selskaper/konsern med virksomhet i ulike bransjer, vil den øvre begrensningen i samlet utbetalt støtte likeledes kunne medføre at den virksomhet de driver i en bransje vil få mindre støtte enn tilsvarende virksomheter i samme bransje som ikke er en del av et større selskap/konsern. Også dette er en uheldig konkurransevridning som bør søkes løst.

Regelen om at støttebeløp over 30 mill. kr. avkortes med 50 pst. innebærer også en konkurransevridende forskjellsbehandling basert på størrelse. Det foreligger allerede en forskjellsbehandling basert på størrelse, ved at de største selskapene/konsernene uansett ikke kan få mer enn 80 mill. kr./mnd. i samlet støtte. Denne avkortningen bør derfor fjernes, subsidiært være vesentlig mindre.

Om bedrifter med betydelig sesongvariasjoner

Sesongbaserte virksomheter er i en spesiell situasjon, ved at omsetningen er særlig høy i deler av året og slik finansierer faste kostnader gjennom hele året. Dersom ordningen bare virker i de månedene omsetningen normalt er høy, vil virksomhetene kunne gå over ende på et senere tidspunkt, selv om omsetningen da er normalisert, fordi de ikke har fått lagt seg opp midler i tradisjonelle høyinntekts måneder.

Vi vet at det jobbes med å finne en løsning som ivaretar disse bedriftenes særskilte utfordringer på en bedre måte (jfr. også Innst. 232 L og Stortingets vedtak). En mulig justering tilpasset disse kan være å regne faste uunngåelige kostnader som påløper i lavsesong i kostnadene som dekkes så lenge ordningen gjelder, f.eks. ved å periodisere kostnadene over året etter variasjonen i omsetning fremfor likt fordelt over årets 12 måneder.

For mange sesongbaserte bedrifter vil den faktiske omsetningssvikten knyttet til koronaviruset også ligge frem i tid, og også etter at ordningen (trolig) har opphørt. Ordningen bør derfor videreføres for sesongbedrifter med slike særtrekk, frem til de igjen er inne i en høysesong som gir inntekter til dekning av neste års kostnader påløpt i lavsesong. Årvisse konferanser og stevner – som ONS, Dyrsku'n, og Arendalsuka – er eksempler på virksomheter med særlig kort «sesong». Mye taler for at den beste løsningen for å favne slike, er å la ordningen eksistere gjennom et helt år, men eventuelt med justeringer i sentrale parametere over tid. Alternativt må det vurderes egne ordninger for slike virksomheter.

Om lovpålagt og ikke lovpålagt nedstenging og kommunalt nedstengte virksomheter

Ordningens hovedformål er å sørge for at flest mulig sunne bedrifter kommer seg gjennom denne krisen. På denne bakgrunn fremstår skillet i kompensasjonsgrad mellom formelt nedstengte virksomheter og øvrige virksomheter som uheldig. Vi mener justeringsfaktoren bør være 0,9 for alle virksomheter.

For bedriftene som er myndighetspålagt nedstengt, spiller det videre ingen rolle om det er staten eller kommunen som har fattet slikt vedtak. Vi ber derfor om at det tas initiativ overfor kommunesektoren der kommunene bes om å kompensere bedriftene for omsetningsbortfall som skyldes kommunale nedstengningsvedtak.

Om beregning av tilskudd, forskriftens § 3-1 (5)

Vi forstår at det av hensyn til statsstøtteregelverket og ESA-godkjenning er nødvendig å avgrense ordningen slik at bedrifter som går med underskudd ikke får uberettiget støtte. Samtidig finnes det bedrifter som hadde underskudd i 2019, bl.a. grunnet ekstraordinære investeringer eller en oppstartsfase, men som likevel må være å anse som tilstrekkelig sunne og som under normale forhold ville hatt grunnlag for videre drift. Flere av disse kan drive sesongvirksomhet der overskudd i januar og februar aldri oppnås, og som en følge av det vanskelig kan tilfredsstille forskriftens krav. Det finnes også bedrifter som har gått med underskudd i flere år, men som er i en positiv utvikling og må oppfattes som sunne selv om de i 2019 hadde underskudd.

Begrensningen slik den er formulert i forskriften treffer følgelig flere selskaper på feil grunnlag. Det må finnes en mer treffsikker løsning for å skille mellom sunne og ikke-sunne underskuddsselskaper.

Om fastsettelse av kostnader som omfattes av ordningen

Det er et dilemma at ordningen for noen vil kunne gjøre det mer lønnsomt å stenge ned enn å opprettholde en viss aktivitet. Mange virksomheter kan og vil velge å holde åpne også med minimal omsetning dersom kostnader til lønn for en minimumsbemanning inkluderes i uunngåelige faste kostnader. Videre er det mange virksomheter, bl.a. innenfor reiselivsnæringen, som har behov for en minimumsbemanning for å håndtere avbestillinger, ombookinger og liknende, og mange sesongbaserte bedrifter gjennomfører lovpålagt og annet nødvendig vedlikehold i lavsesong. Lønnskostnader påløper som en følge av dette. Vi ser derfor frem til at uunngåelige lønnskostnader inkluderes i ordningen når det skal søkes om støtte til dekning av kostnader i april, og legger til grunn at utbetalt støtte i mars vil bli etterregulert. Vi ber også om at det vurderes å inkludere feriepenger som uunngåelig lønnskostnad.

Ordningen forskjellsbehandler likeartede kostnader avhengig av om tjenesten som utføres kjøpes eller utføres i egen virksomhet, og dels avhengig av hvilke poster de er ført på (selv om det er sagt at det skal utvises en viss pragmatisme her). Som eksempel kan nevnes at kostnader til regnskapstjenester som kjøpes blir dekket gjennom ordningen, mens kostnader til regnskapstjenester man utfører i egen virksomhet ikke blir dekket (da dette i hovedsak omfatter lønnskostnader). Som eksempel nevnes også at kostnader til offentlig renovasjon dekkes, mens kostnader til privat renovasjon faller utenfor. Likeartede kostnader bør i utgangspunktet dekkes uavhengig av hvilken kontogruppe de er ført på, så sant dette kan gjennomføres på en praktisk måte.

Slik ordningen er etablert, behandler den også bedrifteres ulike finansieringsformer forskjellig. Bedrifter som har finansiert investeringer og/eller driftsmidler ved bruk av egenkapital eller overskudd har for eksempel ikke rente- eller leasingkostnader. De som lånefinansierer sine investeringer og/eller driftsmidler får dekket netto rentekostnad, men ikke avdrag eller avskrivninger. For de som har valgt leie/leasing er derimot avdrag og avskrivninger inkludert i leie-/leasingkostnaden. Det bør derfor vurderes å inkludere avskrivning på (visse) driftsmidler og avdrag på enkelte typer lån i uunngåelige faste kostnader som dekkes av ordningen, igjen forutsatt at det kan finnes løsninger som ikke går på tvers av behovet for en enkel og effektiv ordning.

For mange bedrifter har koronasituasjonen medført en økning i ukurant varelager og/eller at innkjøpte varer må kastes eller destrueres. Avskrivning som skyldes ukurans bør vurderes inkludert i ordningen. Kostnader knyttet til varer som må kastes bør inkluderes i sin helhet. Likeledes bør kostnader knyttet til nedrigging og klargjøring av utstyr og lokaler ifm. stenging og gjenåpning omfattes av ordningen.

Fôrutgifter o.a. til dyrehold er for de som har dyrehold som del av sin virksomhet en uunngåelig fast kostnad som bør omfattes av ordningen.

Om bedrifter med fremtidig omsetningssvikt

For mange bedrifter vil den faktiske omsetningssvikten knyttet til koronaviruset ligge frem i tid, og mulig også etter at ordningen har opphørt. Eksempler på dette er bilforhandlere, byggenærings-, håndverk- og servicebedrifter samt overnattingsbedrifter som nå opplever sviktende salg som først vil komme til syne som omsetningssvikt på det fremtidige tidspunktet som varen/tjenesten leveres og oppgjøret gjennomføres.

Det bør så raskt som mulig kommuniseres at ordningen forlenges, evt. som en tilpasset løsning for disse særskilte bransjene.

Om ikke-skattepliktige virksomheter

Det finnes en rekke ikke-skattepliktige organisasjoner som driver næringsvirksomhet, der avgrensningen i forskriften § 1-4 ikke treffer tilstrekkelig godt. Forskriften § 1-4 Institusjon eller organisasjon som ikke har erverv til formål, bør endres på følgende måte (foreslått endring understreket):

Foretak som er unntatt fra skatteplikt etter skatteloven § 2-30 og § 2-32, er ikke omfattet av ordningen. Institusjon eller organisasjon som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, omfattes likevel av ordningen for den del av virksomheten som ligger innenfor merverdiavgiftsområdet. Institusjon eller organisasjon som nevnt i skatteloven § 2-32 og som driver økonomisk virksomhet, jf. skatteloven § 2-32 annet ledd, omfattes også av ordningen for den del av virksomheten som er skattepliktig.

Om fastsettelse av omsetningsfall

Vi er tilfredse med løsningen der normalomsetning dersom koronasituasjonen ikke hadde oppstått legges til grunn for beregning av omsetningsfall. Løsningen ivaretar bedrifteres normalutvikling og omsetningsvekst fra i fjor til i år, men har likevel noen (utilsiktede) svakheter. Ordningen fanger bl.a. ikke i tilstrekkelig grad opp virkningen av avbestillinger som ville gitt ny og økt omsetning i mars og månedene fremover. Hvis teknisk mulig bør det derfor søkes en løsning der omsetningsverdien av dokumenterte avbestillinger kan medregnes som realisert omsetningssvikt.